

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

*Аванесова Н.Е., д-р екон. наук., професор,
зав. каф. менеджменту та публічного адміністрування
Марченко О.В., канд. екон. наук.,
доцент кафедри фінансів та кредиту
Колодяжна Т.В., канд. екон. наук.,
доцент кафедри фінансів та кредиту
Харківський національний університет будівництва та архітектури*

На теперішній час багато підприємств України характеризуються низькими темпами зростання фінансових результатів їх діяльності, а деяким суб'єктам господарювання взагалі притаманна тенденція до зменшення їх доходів та прибутків. Поряд з об'єктивними причинами цього явища, що обумовлені, зокрема, загальним станом вітчизняної економіки, негативні тренди фінансових результатів підприємств часто викликані відсутністю у їх власників та менеджерів належних знань та навичок стосовно оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств [1].

Складність такого оцінювання обумовлена, серед іншого, тим, що при цьому необхідно виконувати детальне аналізування усіх сторін діяльності підприємства з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Тому важливо, щоб оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємства здійснювалося із використанням дієвого інструментарію та наукового обґрунтованих моделей такого оцінювання.

Складність та багатогранність економічного розвитку підприємств обумовлює необхідність формування інструментарію його забезпечення.

Також використаємо тлумачення терміну «інструментарій економічного розвитку підприємства»: це повна впорядкована сукупність взаємозв'язків між елементами організаційної структури управління економічним розвитком підприємства та між цими елементами та його зовнішнім середовищем, що здійснюються у вигляді інформаційних потоків, а також характеристика цих взаємозв'язків (стосовно їх змісту і способів розповсюдження) та процедур їх генерування, які базуються на праксеологічних закономірностях прийняття господарських рішень.

Розгляд особливостей формування потенціалу економічного розвитку підприємств надав можливість визначити основні чинники, які обумовлюють процес такого формування.

Зокрема, було виділено такі групи цих чинників:

1) за місцем розташування відповідних чинників: чинники, що характеризують або утворюють внутрішнє середовище підприємства; чинники, що характеризують або утворюють зовнішнє середовище підприємства;

2) за характером впливу на реалізацію потенціалу економічного розвитку підприємства: чинники, які позитивно впливають на процес реалізації

потенціалу економічного розвитку підприємства; чинники, які негативно впливають на процес реалізації потенціалу економічного розвитку підприємства (бар'єри на шляху до такої реалізації);

3) за можливістю керування відповідними чинниками: керовані чинники; умовно керовані чинники; некеровані чинники;

4) за зміною (незмінністю) протягом певного періоду часу: статичні, рівень яких залишається незмінним протягом розрахункового періоду; динамічні;

5) за часом, необхідним для зміни (активізації) відповідних чинників: короткострокові; середньострокові; довгострокові;

6) за характеристикою взаємозв'язків між показниками діяльності підприємства: первинні; вторинні (похідні);

7) за місцем у ієрархії: чинники безпосереднього впливу; чинники опосередкованого впливу відповідного порядку (першого, другого тощо); базисні чинники;

8) залежно від виду економічного потенціалу, який обумовлюють відповідні чинники: чинники, які обумовлюють наявний економічний потенціал підприємства; чинники, які обумовлюють стратегічний економічний потенціал підприємства;

9) за способом оцінювання чинників: кількісні; якісні;

10) за видами економічного розвитку підприємства: чинники формування потенціалу людського розвитку підприємства; чинники формування потенціалу технічного розвитку підприємства; чинники формування потенціалу технологічного розвитку підприємства; чинники формування потенціалу продуктового розвитку підприємства;

11) за функціональними властивостями підприємства: чинники формування потенціалу економічного розвитку підприємства за його критеріальною функціональною властивістю; чинники формування потенціалу економічного розвитку підприємства за його частковою функціональною властивістю.

Окрему увагу треба приділити тій обставині, що, окрім властивостей самого підприємства та його складників, у процесі оцінювання потенціалу економічного розвитку суб'єкта господарювання потрібно враховувати та аналізувати також і властивості його зовнішнього середовища. Це обумовлено тим, що стан зовнішнього середовища підприємства суттєво впливає на потенціал його економічного розвитку [2].

Література:

1. Avanesova N., Kolodyazhna T. Strategic prospects for the development of enterprises of the military-industrial complex of Ukraine. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління (електронний науково-практичний журнал)*. 2018. №4(15). с. 140–144.

2. Avanesova N., Marchenko O., Kolodyazhna T. Modern trends in personnel safety of enterprises. *Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості*. 2019. No 3 (9). С. 5–11.

ЧЕТВЕРТИЙ ЗАКОН ЛОГІСТИКИ

*Бабайлов В.К., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Як відоме з літературних джерел термін і поняття «Логістика» походить від грецького терміна «logistike», що означав искусство вычислять, рассуждать [1]. Как отмечается в литературных источниках практика логистики существовала ещё в Римской империи. Были известны «логисты», или «логистики», которые занимались распределением продуктов питания. Наука логистика достаточно молодая. Основателем её считается французский военный специалист начала XIX века Джомини [1]. Он определял логистику как «практическое искусство маневра войсками». Особенно бурное развитие она получила в период второй мировой войны как наука о рациональном управлении движением вначале только материальными потоками в сфере обращения, а затем и в производстве.

В настоящее время представление о логистике значительно обогатилось и углубилось. Логистика как практика, логистическая практика, или просто логистика – это рациональная организация потоков [2]. В этом её сущность. «Рациональная» означает – наиболее эффективная.

На думку автора роль логістики в майбутньому буде тільки зростати. Їй пов'язане це, перш за все, з тим, що майбутня постіндустріальна епоха буде підприємницькою епохою. Її особливе значення будуть набувати саме закони логістики.

Однак за всю багатовікову історію розвитку логістики були відкриті тільки три закони логістики (20-80, 10-70, 5-50) [1]. Закони логістики з'являються ефективними засобом значного зменшення зусиль без суттєвих збитків у результатах. Так, перший закон логістики 20-80, показує, що можливі тільки 20% зусиль (замість 100%), щоб одержати 80% результатів (замість 100%). Тобто, кількість зусиль зменшується у п'ять разів ($100:20=5$); при цьому результати зменшуються лише в $100:80=1,25$ рази.

Другий закон логістики 10-70 зменшує зусилля не у п'ять, але у десять разів ($100:10=10$); при цьому результат зменшується лише в $100:70=1,43$ рази.

Третій закон логістики 5-50 є удосконаленням і подальшим розвитком другого закону логістики 10-70; його використання зменшує зусилля не у десять, але у двадцять разів ($100:5=20$); при цьому результат зменшується лише в $100:50=2$ рази.

Однак недостатність кількості приватних законів логістики досі не дозволяє встановити й єдиний, *основний* закон логістики.

Мета даної доповіді – спроба встановити ще один – *четвертий* закон